

Бистин пенсиявыс

ИЗДАНИЕ ОТДЕЛЕНИЯ
ПФР ПО РЕСПУБЛИКЕ ТЫВА

Пенсия, пособие, төлөвирлер дугайында медээлер

МАРТ 8-БИЛЕ

Хүндүлүг авалар, кырган-аваларывыс, кыстарывыс, бүгү-ле херээжен чонувус!

Силерге частың онзагай чараш, эриг-чымчак байырлалы — Март 8-биле изиг байырыны чедирип, чаагай каң-кадыкшылды, ааскежикти, өг-бүлөңерге, чоок кижилериңерге буян чолду күзөп тур бис.

Частың кайгамчык өйү келгени-биле эки чүүлдерге бүзүрелиңер дыңзып, сагыш-сеткилиңер көдүрлүп, сүлдө-сүзүүнөр бедип турар болзун! Амыдырал-чуртталгавыс аайлыг-баштыг, бай-шыдалдыг, четче, долу турзун!

Сагыш-сеткилиңерге часкы чылыг хөөннөр кезээде чурттаар болзун! Бүгү-ле ажыл-ижиңерге, амыдырал-чуртталганаңарга улуг-улуг чедишкиннерни күзөдивис.

Угбаларга, аваларга, дунмаларга, Чааваларга, кенээттерге, күүйлерге..

Уттундурбас өөрүшкү-маңнайлыг

Частың онза байырлалы —

Март 8-биле!

Март сестин бүдүүзүндө хережээн чон Мага-хандыр ойнап-хөглөп, байырлазын.

Чазык-чаагай хүлүмзүрүг арыннардаң
Частың чараш байырындаң ыравазын!

Ие капиталын канчаар ажыглап турарыл?

39,5 муң - өг-бүлө сертификатын алган

12,5 муң

- өг-бүлө ипотеканы долузу-биле азы кезик-чамдызын дуглап алган

18,7 муң

-өг-бүлө чээли албайн чурттап турар оран-савазын экижиткен

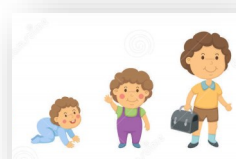
93

кижи — ие капиталын аваның чыылдалыг пенсизынче шилчидип алган

1,3 муң

-өг-бүлө ажыт өлүгүн өөрөдигезин че чоруткан

1

өг-бүлө ие капиталының акша-хөрөңгизин инвалид уругну ниитилелче кириштирер сорулга-биле бараан сатып алган

11 чыл бурунгаар — 2007 чыл эгезинде, пенсия фондузу бир дугаар ие (өг-бүлө) капиталының сертификаттарын тыпсып эгелээн. Оон бээр ооң түңү 250 муң рубльдан 453 муң рубльга дээр өскөн. Ниити күрүнеде 7,8 млн өг-бүлө сертификатын алган.

Күрүнениң ие-чашты деткириниң ук программасы ажы-төлдүң мон-даа соңгаар өзүп-көвүдээринге улуг салдар чедирип турары чугаажок.

Эге чылдарда ие (өг-бүлө) капиталын чарыгдаар 3 угланыышкыны турган: чурттаар оран-сава айтырыгларынче, ажы-төлүнүң өөредилгезинче база иениң келир үеде чыылдалыг пенсиязынче. 2016 чылда база бир угланыышкын немешкен: инвалид уругну ниитилелче киришти-рери болгаш аңаа чаңчыктылары.

Ие капиталын ажыглаар угланыышкына-ры 11 чыл иштинде дыка өскерилбээн-даа бол-за, программаже үргүлчү чогуур эдилгелер киристинип турар. Оларның кол сорулгасы — ие капиталының сертификатын алыры болгаш ооң акша түңүн ажыглаары эптиг, чиик болурунче угланган.

Ие капиталының хей ажыглаттынып турар угланыышкыны — чурттаар оран-сава айтырыгла-ры. Программаның күш киргенинден бээр ие ка-питалының ачызы-биле 4,2 млн. өг-бүлө чурттаар оран-савазын экижидип алган. Ооң иштинде 2,7 млн. өг-бүлө ипотека кредиттерин бүрүнү-биле азы чамдык кезиин дуглап алганнар. База 1,5 млн.

өг-бүлө ипотека ажыглавайн, чурттаар оран-савазын экижидип алганнар. Уругларның өөредилгезинче пенсия фондузу 380 муң билдириешкиннерни база ие кижиниң чыылда пенсиязынче 3,3 муң билдириешкиннерни хулээп алган. Чаа угланыышкын — инвалид уругларның эмненир херекселдеринче билдириешкин-нер база хүлээттинип эгелээн.

Ооң саны ниити күрүнеде амдыызында 50.

Кол айтып каар чүүл—пенсия фондунче ие капиталының сертификатын алырынче, ооң соон-да ие капиталының ажыглаар билдириешкинне-рин электроннуг хевири-биле пенсия фондунун es.pfrf.ru деп сайтында хамааты кижиниң хууда кабинетиде таварыштыр дужаап болур.

2018 чылда Россияның Чазаа ие капиталы-ның программасынче өскерлиешкиннерни кири-ген. Бирээде, программаның хуусаазын 2021 чыл-дың декабрының 31-ге чедир узаткан. Ийиде, 2018 чылдың январьның 1 соонда ийи дугаар өпезазы төрүтүнгөн орулгасы эвээш өг-бүлелер ай-санының төлевирин ап болур апарган. Үште, уругларын ясли-садка тургузарда сертификатты алыр эрге берген чаштың 3 харлаарын манап тур-бас. Дөртте, ие (өг-бүлө) капиталының акша-хөрөңгизинге чиигелделиг ипотека алыры. Кы-рында адаттыг чартылгаларны тодаргайы-биле сайгарып көрээлинер.

Ие капиталындан ай санының акша төлевири

Ук төлевир чүгле 2018 чылдың январь 1-ниң соонда ийи дугаар өпезазы төрүтүнгөн болгаш деткимче негеттинип турар өг-бүлелерге көрдүнгөн.

Төлевирниң хемчээли региондан ха-мааржыр — ону РФ-ның субъектизинин мурнуку чылдың 2 — ги кварталында ажы-төлдүң амыдыраары-ның адаккы деңнелин-ге деңнештирген. Ты-ва Республикада ай санының төлевирин 10 347 рубльге деңнээн каан, чүге дээрге 2017 чылдың 2-

ги кварталында ажы-төлдүң амы-дыраарының адаккы хемчээли ол хире болуп турар.

Ай санының төлевири чаш уругнун 1,6 харлыынга чедир көрдүнгөн-даа болза, баштайгы төлевирниң хуусаазы бир чыл. Ол хуусаа соонда билдириешкин-ни база катап кириер. Бир эвес ие капиталы бүдүнү-биле ажыглаттыг, өг-бүлө чурттап турар черинден көже берген азы болза чаш уруг 1,6 харлапкан та-варылгаларда, төлөлгени соксадып кааптар.

Тывада ие капиталындан ай санының төлевирин алыр дээн билдириешкин-нерни 15 кижиге кириер.

РФ-ның Президентизиниң ажы-төлдүг россияжи өг-бүлелерни деткиринче угландырган демографтыг политиканың реформазын чарлааны-биле, 2018 чылдан эгелеп ие капиталы-ның программанын калбарткан. Өскерилгелер езугаар өг-бүлелер ие капиталының акша-хөрөңгизин ийи дугаар уруунун төрүттүнгениниң соонда дораан-на ажыглап болур апарган, ооң иштинде школа мурнундагы, уругну хайгаарап болгаш ажаап- тежээринче.

Тывада 7 өг-бүле ие капиталының акша-хөрөңгизин уругларының 3 харлаарын манавайн, оларның ясли-садының өртөөнчө чорударын шиитпирлээн. Чогуур билдиришкinnerни Кызыл, Барун-Хемчик, Пий-Хем кожуннарның, Ак-Довурак болгаш Кызыл хоорайларның чурттакчылары киирген, уругларның эн-не улуу 1 хар 5 айлыг, эн-не бичиизи 1 хар 2 айлыг. Уругну ясли-садка тургусканы дээш ай-санының ортумак өртөө — 2733, 33 рубль.

Ие капиталын ажы-төлдүң өөрөдилге ачы дузазын төлөп алырынче кезээде угландырган турган. Ооң мурнуда бо сорулгаже акша-хөрөңгини чорударда сертификат алыр эргени берген уругнун 3 харлаарын манаары албан турган.

2018 чылдан эгелеп өг-бүлелер акша-хөрөңги деткимчени школа мурнундагы өөрөдилгеже уруунун төрүттүнгениниң соонда дораан-на алырлар, чүге дээрге ие капиталын аңаа эрге тыптып келген үеден ийи ай болган соонда ажыглап болур апарган. Ие капиталының акша-хөрөңгизин ясли-садтын, ооң иштинде хуу, өртөөн база ол ышкаш уругну хайгаарап болгаш ажаап- тежээринче дээш ачы дузаны төлөөринче ажыглап болур. Чогуур ачы-дузаны чедирип турар организациялар чөпшээрелдиг болуру эргежок чугула негелде.

Бо байдал канчаар-даа аажок өөрүнчүг болгаш чогумчалыг болуп турары чугаажок, чүге дизе чоокку үеге чедир чамдык өг-бүлелер ие капиталының акшазын чигзинчиг фирмалардан аажок улуг проценти-лер-биле «уштуп» турганы чажыт эвес болгай. Ие капиталын ийи дугаар уругнун төрүттүнгениниң соонда дораан-на ажыглаарын чөпшээрээни дээр-ге-ле, ие (өг-бүле) капиталының акша-хөрөңгизи долузу-биле өг-бүлениң, ажы-төлдүң херегледеринче чоруй баарында бүзүрел бар.

Ие капиталының арткан кезээн чурттаар оран-сава байдалын экижидеринче, ооң иштинде 6 хуу чиигелделиг хемчээлдиг чээли болгаш ажы-төлдү чурттуң ортумак болгаш дээди өөрөдилге черлеринге эртем-билиг чедип алырынче чорудуп болур. Уругларыңарның келир үези чүгле силерден хамааржыр.

Ие (өг-бүле) капиталының акша-хөрөңгизинге - чиигелделиг ипотека

Ажы-төлдүг россияжи өг-бүлелерни деткири-биле 2018 чылдан эгелеп ие (өг-бүле) капиталы-ның программанын калбарткан. Чаа хемчеглер-ниң бирээзи — ие капиталының акшазын чиигел-делиг ипотекаже чорудары.

2018 чылдың январьның 1 соонда ийи азы үш дугаар өпөязы төрүттүнген өг-бүлелер бодунун чурттап турар оран-сава байдалын экижидери-биле чиигелделиг чээлини ажыглап болур апарган. Чиигелделиг ипотеканы ие капиталы-биле база дуглап болур. Бо таварылгада күрүнениң деткимчезин берген уругнун 3 харлаарын манаары албан эвес.

Чиигелделиг чээлиниң ие капиталының программасы-биле дорт харылзаазы чок-даа бол, ынчанмыже ол дээр-ге күрүнениң ажы-төлдүг өг-бүлелерни деткээн-биле чугула базымы дээрзи чугаажок. Ийи болгаш үш ажы-төлдүг өг-бүлелерге чээли акша-хөрөңгизин чылда 6 хуу чиигелделиг хемчээлге бээр-и көрдүнген. Ону чурт-

таар каът болгаш чер бажың база ол ышкаш үлүглүг тудугда кирип турар керээ езугаар тутунуп турар оран-сава садып алырынче чорудуп болур. Оран-сава садып алыры-биле ооң мурнунда ап турган чээли-лерни чиигелделиг ипотеканың акша-хөрөңгизи-биле база дуглап болур.

Ие капиталын - инвалид уругларга

2016 чылдан эгелеп ие капиталының акша-хөрөңгизин инвалид уругларны ниитилелче кииришти-рер сорулга-биле янзы-бүрү бараан болгаш ачы-дуза өртээн төлээринче чорудуп болур апарган.

Тывада ам-дызында чүгле чаңгыс өг-бүле бо угла-ныышкынны ажыглаан. Ол дээрге Кызылда чурттап чоруур Беленковтарның өг-бүлези. Олар 4 харлыг оглу Матвейге 86 муң өртектиг велотренажерну садып алганнар.

Сагындыраалы, медиктиг экспертиза органының инвалид уругнуң кадыын быжыктырары-биле тургускан хууда программасы езугаар, ие (өг-бүле) капиталының акша-хөрөңгизин Россия Федерацияның девискээринге ажыглаарын чөпшээрээн барааннар база ачы-дуза өртээнче үндүрген чарыгдалдарның орнун тургузарынче чарыгдап болур.

Ие капиталының акшазы-биле эмчи дузасын база ол ышкаш федералдыг бюджеттен акшалан-

дырып турар «Россия Федерациясында инвалидтерниң социал камгалалының дугайында» деп Федералдыг хоойлуда айыттыгган техниктиг херекселдерге, кадыкшылын быжыктырган хемчеглерге чарыгдаан акша-хөрөңгиниң орнун тургузуп бербес.

Чөпшээрэп каан барааннарны садып алганын тускай керээ, чектер азы болза ындыг бараанны садып алганын барымдаалаан документи-биле шынзыдар. Барааннарны садып алганын

Россия Федерацияның субъектизинде социал ады-рының күүсекчи эрге-чагырганың төлээлекчи органының хыналда актызы бадыткаар.

Инвалид уругга ачы-дуза чедиргенин оон дугайында керээ шынзыдар. Хоойлуда көрдүнген чурум езугаар керээни организация азы болза хуу сайгарлыкчы-биле чарып ап болур.

Кадыы кошкак уругларны ажаап карактаары эвээш эвес акша чарыгдалдарын негээр. Ынчангаш ие капиталының акша-хөрөңгизи-биле тускай барааннар болгаш ачы-дузаже чорудуп болуру дээрге-ле өг-бүлеге шыырак дуза болуп турары чугаажок.

КИЧЭЭНГЕЙГЕ!

Ие (өг-бүле) капиталыңа сертификат ээлери!
Силерни кичээндирип тур бис!

Ие капиталының акша-хөрөңгизин холга алыр талазы-биле чигзинчиг саналдарга алыспаңар. Ие капиталын "акшаже хуулдуруп" бээр дугайында оптуг-кажар чугааларга бүзүрөвөөр. **Ие капиталының акшазын холга алыры шуут хоруглуг!**

жулгага чөпшээрэжиптер болза, ие капиталының акшазын шуут чидирип алыр, а сертификат ээзи кеземче херээнге онаажыр. Суд шиитпири чүгле сертификат эээзиниң ат-алдарыңа эвес, а уругларыңа, оларның келир үезинге шаптык-

Бир эвес сертификат ээзи боду күзевес тыг, багай салдарлыг. Ог-бүле ажы-төлүнүң аас-кежиин бодаар, оларны камгалаар, сагыш човаар ужурлуг.